

GAZETA NARODOWA Y OBCA.

Sine ira & studio, quorum causas procul habeo.

C. Tacit.

Z WARSZAWY W SOBOTĘ DNIA 28. MAJA ROKU 1791.

Sessja Seymowa d. 24. Maja, zagajona do ostatniego punktu opinii kommissyi skarbu kor.; gdzie oświadczywszy ta magistratura trudność doyscia przed rewizyą r. 1564. czyli iakowe dobra krolewskie dawniejszymi ordynacyami nie zostały zajęte? wymienia nadanie po tej epoce dóbr *Szczepreszyn Janowi Zamoyjskiemu*, które z większą częścią ordynacyi w r. 1772. od Polski oddzielone zostały: tudzież donosi, iż gdy w ordynacyą książąt *Sulkowskich*, stwierdzoną prawem 1776., starostwo *Odolanowskie* zostało wcielone, z warunkiem opłacania takiego czynszu, jaki z wyciągnięty r. 1765. intraty był ustanowiony; tedy za poddaniem z mocy prawa teraźniejszego seymu wszystkich krolewsczych pod nową lustracyą, równie i z tego starostwa prowent dla skarbu na nowo wyprowadzony został.—

P. Czacki Starosta Nowogrodzki iako delegowany od kommissyi skarbu kor.: „Dwieście minęło lat, iak *Zygmunt III.* „koronę; kray, koniec wojny; oyczyzna, całość granic, „waleczności *Zamoyjskiego* byli winni: dwa blisko wieki „mija, iak cienie śmierci go okryły; a sam, tylko w wdzięczności teraźniejszych pokoleń, i w cnotliwym nadwzajemnym „sędreju ieszcze żyje. Zwycięzca *Maxymiliana*, darujący wolność i zapomnienie urazy inaczey mniemającym, a od siebie poymanym Polakom, stanął przed „Krolem, stanął przed narodem. — *Szczepreszynski* powiat, „dała mu rzplta; który, wcielony został w ordynacyą. „Godzien był ten obywatel kawałka ziemi; gdy cały kray, „osobą i majątkiem zaślaniał. — Święta ta pamiątka wdzięczności narodu, została w większej części w *Gallicyi*; i „zwykłą losow ludzkich koleją, ten, co żywym będąc, „zrzucił z siebie i kraiu jarzmo *Austryackie*, spoczywa w tym „mieyscu, gdzie potomek zwyciężonego od niego nieprzyjaciela, słabość Polaków pokonał, i nad częścią ludu wolnego panowanie do siebie przeniósł. Prześwietne Stany! „dwa tylko znakomitych nadgrodo cnoty, mamy w dzieiach „naszych przykłady: *Zamoyjskiemu* i *Czarnieckiemu*; lecz bogdayby tak chlubne były utraty! bogdayby tak szanowne „zawsze nadgrodo były przyczyny! Wspomnijcie! że tych, „dobra wiara zaślaniała, co łupami rzpltey siebie kazili; a „iakże ten iey mieć nie ma, co łupy z nieprzyjaciół w ofiarę oyczyźnie przynosił? ten co w czasie cnoty, za zbawienie kraiu, najmnieysze zawdzięczenie otrzymał, miał „żeby we dwieście lat, za wierność swoją być karany? — „Nie zapewne! Mniemam ia, że kwestya o ostatki ordynacyi *Zamoyjskiej*, więcej iest wprowadzoną w sposobie dociekania prawdy, niż w chęci zaboru odwieczney prawie „dziedzicznej własności. — Część, mała była z krolewsczych; „wszystkie włości prawie dokupione. Coż będzie świętego, „kiedy na to tylko będą nadania, aby ie wątpliwościami „podkopywać? Magistratura skarbową, strzeże skarbu; lecz „strzeże razem prawa, strzeże obywatela, i dla tego na za „pytanie uczynione wiernie odpowiada.

P. Sokolnicki Pozn.: Wyłożywszy całą okoliczność względem ordynacyi książąt *Sulkowskich* i starostwa *Odolanowskiego*, doprasza się imieniem *xcia Sulkowskiego wdy Kaliskiego*, oraz całej

provincyi *Wielkopolskiej*, aby, wyrokiem stanów, dozwolono mu tyle dobr przedać, ile z szacunku onych wymaga potrzeba na opłacenie długu kamerze *Pruskiej*; do czego stosowny projekt oddaie. — Gdy na projekt przeczytany, iako przerywający zagaioną materią, nie zachodzi zgoda, *P. Sokolnicki Poznań*: wnosi dodatek, wyłączający starostwo *Odolanowskie* z pod ordynacyi. — *P. Jezierski Kaszt. Łukowski*. „Dogodnieyszą rzeczą będzie, książąt *Sulkowskich* od ordynacyi uwolnić, a dobra wrocić prawu ziemskości. — *P. Szczyt Polocki*, stosowny do zniesienia wszystkich ordynacyi wnosi projekt; na który nie zachodzi zgoda. — Czyta *P. Sekretarz projekt w słowach*: „Starostwo *Odolanowskie* prawem 1775. roku do ordynacyi książąt *Sulkowskich* przyłączone, z pod teyże ordynacyi wyimujemy — *P. Jordan Krakowski*: Będąc w zdaniu *P. Kaszt. Łukowskiego*, nie mogę się „godzić na przeczytany projekt; bo gdybym rzekł: że wyimuję z pod ordynacyi starostwo *Odolanowskie*, już tym samym approbowałbym ordynacyą; którą, i każdą w stanie „republikantskim, sądzę być złą i niedogodną. — *Xse Marszałek Konf. Lit.*: celem załatwienia tey oppozycyi, wnosi projekt, na który iednomyslna zachodzi zgoda, w tych słowach: „*Konstytucyą 1775. roku, co do starostwa Odolanowskiego; My Król za zgodą stanów uchylamy* — Czyta *P. Sekretarz* powyżey wniesiony projekt *P. Sokolnickiego Pozn.* iego pod tytułem: „*Dobra ordynacyi Sulkowskiej*. — ten iednomyslną zgodą odmieniony w prawo w tych słowach: „*Sklaniając się do prozby W. Xcia Antoniego Sulkowskiego Woiwody Kaliskiego, i do przełożen w tey mierze UU. Posłów Wdztw Wielkopolskich, chcąc dobra ordynacyi Sulkowskiej od niegdy Wgo Augusta Xcia Sulkowskiego Wdy Pozn. na mocy Prawa fundowanego, następnie przez U. Alexandra Xcia Sulkowskiego Starostę Odolanowskiego a teraz przez W. Antoniego Xcia Sulkowskiego Wdę Kaliskiego posiadanej widzieć oswobodzone od długow, z powodu: iż te dobra po wygaśnięciu linii prawych ordynatów przez wspomnionego pierwszego fundatora i następców Alexandra i Antoniego książąt Sulkowskich, na fundusz edukacyi młodzieży szlacheckiej są przeznaczone, i z winney troskliwości, aby takowy chwalebny widok zamiaru swego doszedł; My Król z zgromadzonemi Rzpłtey stanami W. Antoniemu Xciu Sulkowskiemu Wdzie Kaliskiemu, iako prawem ordynatowi i dziedzicowi, niniejszym prawem pozwalamy z dobr teyże ordynacyi przedać, a to nie więcej i nie inaczey, iak tyle, ile ich na spłacenie długow tey ordynacyą ciężących przedać trzeba, i nikomu innemu, iak tym, którym prawa kupować dobra pozwalają, nie naruszając w niczym innych punktów artykułów i rozrządzeń ustaw ordynacyi, w roku 1783. przez niegdy W. Xcia Augusta Sulkowskiego Wdę Poznańskiego i przez Xcia Alexandra i Antoniego Braci iego rodzonych ustanowionych.*

P. Pagowski Inflantzki wnosi zalecenie kommissyi wojskowej, aby dla woyska *Lit.* tam gdzie będzie potrzeba, asygnowała culag ze skarbu kor. — *P. Brzostowski kaszt. Mazowiecki* wnosi: że ostatnia lustracya przez omyłkę podciągnęła niektóre dobra lennowieczne pod opłatę, z dobr krolewskich oznaczoną; właściciele tym sposobem pokrzywdzeni, udali się do kommissyi skarbu kor. gdzie za zło-

174
żeniem dowodów, żądali wyłączenia dóbr rzeczonych z klasy niewłaściwej; na co odebrali odpowiedź: że dopoki rozpoznanie natury dóbr nie nastąpi, klasyfikacja poprzedzać nie może. Wspomina na koniec, że między innemi lennościami, dobra, Mołodków zwane, w powiecie krzemienieckim leżące, temu podpadły losowi, i celem poprawienia tej omyłki, wnosi projekt zalecenia komisji skarbu koronnego.

P. Czacki Słta Nowogr: delegowany od komm: skarbowey: „Nayjaś: Stany! zechcecie uznać, że trzeba w takich kwestyach uważać czas, kiedy lenność nadana? „jaki jest jej rodzaj? czy jest w ręku nadanego obywatela sukcesorów? to wszystko sądowego wymaga wyroku, „to wszystko arbitralnym z jednej taryfey do drugiej przeniesieniem ułatwiać się nie może. Składali JWW. Brzostowscy swoje papiery w komisji; ta nie była sądem „przyzwoitym do ostatecznego rozstrzygnięcia. Kazaliście nam „N. Stany opinie podać o lennościach lat 1768. i 1775.; nadanie dóbr w kwestyi będących miało nastąpić w r. 1561. „Projekt podany zawiera decyzją: magistratura, której imieniem rzecz czynię, prosi o sąd tej sprawie przyzwoity, to jest królewski, a ten z odeśłania waszego, sprawie „długość skarbowi i obywatelom wymierzy, do czego stołowny podaje projekt. — Ten projekt przeczytany, jednomyślnie przyjęty został.

P. Potocki Bract: zaradzając potrzebom skarbu, mniemałbym, aby protunkowo naznaczone półtora pól głównego żydowskiego, dotąd wybierane było, poki z innych źródeł nie obmyślimy dostarczających funduszy, do czego stołowny podaje projekt. — Stawa z opozycją naprzeciw temu wniesieniu P. Butrymowicz Piński, a rozumiejąc, że więcej dla kraju przyniesie zysku urządzenie narodu żydowskiego, podług projektu przez deputacyą do tego celu wyznaczoną uformowanego, niż wybieranie podatku nierównego i nayuciężliwszego, żąda wspomnianego projektu przyspieszenia decyzji. — P. Choloniewski Bract: tłumaczy niedogodność projektu celem reformy żydów przez deputacyą ułożonego dla prowincyi małopolskiej, obok którego pragnie mieć rozdrukowanym i decydowanym przez siebie podany, który in ordine deliberacyi czyta P. Sekretarz. — P. Korjak Wileń: celem oszczędzenia kosztów obywatelskich z mocy instrukcyi swojej wnosi projekt oznaczający miejsce lokacyi sądów zadwornych Aliefforyi Lit: w mieście Wilnie, który in ordine deliberacyi był czytany. — P. Krzuch Woleński żąda niedokładność opinii od komisji skarbu kor: podanej, z powodu że w niej nie doзира wzmianki o starostwie Kamionobrockim i innych nad oryginalne prawo nadanych, żąda zatem powtórzonego zalecenia, aby komisja w przeciągu 8. tygodni opinią o tym przyniosła, i stołowny do tego projekt podaje, na który po przeczytaniu i niejakich poprawkach zachodzi zgoda. — Sesja solwowana na czwartek.

Sesja seymowa d. 26. maja. P. Marszałek Sejm: zagaja sesję do projektu seymu konstytucyjnego, podług nowej Ustawy Rządowej ułożonego. — P. Małachowski Kancl: W. Kor: oświadcza: „że lubo stan zdrowia i sił jego nieco osłabionych były mu powodem, do szukania spoczynku; przecież powołany rozkazem króla i stanów, pospieszył do „obowiązków swoich; co lubo z miejsca, na którym go „doszedł nakaz Stanów, już oświadczył listownie, jednak „gdy teraz w miejscu obrad znajduje się, ponawia to uftnie.

P. Zakrzewski Poznański: „Lubo slyszalem wprowadzony w zagajeniu JW. Marszałka seym: projekt o seymie konstytucyjnym extraordinarynym, przecież mniemałbym „potrzebę, abyśmy pilniejszego wymagali załatwienia „uprzętały materye. Nim o oznaczenie terminu seymikom „deputackim upraszać będę, stołownie do zaręczenia J. K. „Mci ośmielam się wnieść projekt, celem objaśnienia prero-

gatywy *juris aggratiandi*. W tej materyi i inne projekta podane, wzięte ad deliberandum.

P. Jerzmanowski Łęczycki: z powodu materyi *juris aggratiandi* podaje projekt zwalniający karę, wymierzoną przez komisję wojskową na kilku oficerów z regimentu szesostwa JW. Działyńskiego.

X. Skarszewski Biskup Lubelsko-Chelmski: Wyraża: że wszystkie klęski, które kiedykolwiek na kraj spłynęły, były skutkiem niejedności i rozróżnienia samych Polaków, którzy wszyscy choć jeden cel zrobienia dobrze dla oyczyzny mieć mogli, przecież sposoby i widoki ich różne od siebie, dawać konieczne musiały wstęp trzeciemu, który czyli z pomocy, czyli z pośrednictwa swego umiał zawsze korzystać; mówi dalej, kiedy ogień pod popiołem, uprzątać należy wszystko, co tylko wzmożenie się jego, i siłę ułatwiać może, aby rychley oglądać skutki pomysłów dla oyczyzny, z utworzonego rządowego dzieła. Nakoncu wnosi projekt przez deputacyą konstytucyjną uformowany, oznaczający dnie seymikom elekcyjnym poselskim co lat 2. 18. sierpnia, deputackim i gospodarskim co rok 14. Lutego. — Czyta P. Sekretarz ten projekt, lecz na niego nie zachodzi zgoda.

P. Skurkowski Sandomirski: „Dziwnie się stało, że seymiki od kilku udecydowane miesiące, dotąd dni sobie oznaczonych nie mają, zostawiam dociekaniu przyczynę tego „spóźnienia. Prawda: że o seymikach prawo uzupełnić należy, a zatem dni im oznaczyć potrzeba; zgadzam się tak „na 18. sierpnia dla poselskich, jeżeli je miewać będzie naród długo, jako i na 14. lutego dla seymików deputackich; „przemileż jednak trudno mi tych uwag, które serce i „przekonanie wskazuje umysłowi. Przypomniemy sobie „żeśmy przepisałi dla siebie seymowania metę, nie dosyć „przeto, że 18. sierpnia seymikom przeznaczony, ale oznaczyć należy i rok, w którym przypadać mają. — Baczyc „około seymików i seymów powinność każe, ale pojęcie i „tych utraty spodziewać się radzi, od gwałtownych wzruszeń cóż się nie wstrząśnie! kiedy się zgadzam na dnie seymikom oznaczone, już nie jestem przeciwny projektowi, „ale pilnować mi należy, ażeby *tacite* oznaczeniem tych „dni, seymiki deputackie koronne in Julio przypadające „skasowane nie były. Nie masz N. Stany! coby więcej „pomysł u nieba wołało, jak wydarcie ludziom sprawiedliwości; Seymiki in Julio przypadające skasować, jest znieść „8. miesiące sądowicznego Trybunału; nadto rząd jakikolwiek urządzony dla narodu, jeżeli nie prędzey, to na naypierwsze seymiki przesłanym narodowi być powinien. Na „seymikach tylko naród legalnie poważnie, i przystoynie „mówić o sobie może. Wady seymu roztrząsać i o poprawę do swych napisać plenipotentów. Na seymikach to tylko naród spokojnie czynić może, tych gdyby mu nieda „no, musi bliżey patrzeć na gwałty swoje.

P. Sokolnicki Poznański mniema: że gdy prowincya małopolska nie traci na czasie, zbyt nią uważać musi troskliwość w żądanym warunku, którego niepotrzebowałaby tylko sama prowincya wielkopolska, ale gdy i ta uważy iak w proporcję tej szkody swojej nadgrodzoną zostanie z skutków pomyslnych konstytucyi rządowej, narzekać na przerwę nieiaka nie będzie miała przyczyny, zwłaszcza że ią widzi nadgrodzoną, osobno ustanowionym dla prowincyi swojej trybunałem. — P. Siemieński Sieradzki, stołowny do wniesienia P. Sandomirskiego podaje do przeczytanego projektu warunek w słowach: „Co że nie ma przeszkadzać uskuteczeniu seymików deputackich dla prowincyów koronnych w miesiącu Lipcu roku bieżącego przypadających, i otwarciu Trybunału koronnego w Piotrkowie 1. Września, mocą prawa niniejszego warunkiem. — P. Zakrzewski Poznański tłumaczy że tym sposobem dwa

„dwa kompleta dla Trybunału zrobiłyby się, bo jeden na drugiby zachodził; — *P. Piniński Wołyński*, rozumie: że troskliwość *P. Poznańskiego* zaspokoioną zostanie, gdy się dołączy warunek, aby na dniu 14. Lutego Trybunał Piotrkowski kończył exekucją swoją.

P. Soltyk Krak: „Nielpodziwiałem się nigdy *N. Stany* „żeby dla oznaczenia dnia Sejmików deputackich Turnus „miał być żądany, i żeby przy tej okoliczności, wnioski tak „trwożliwe słyszane być mogły. Związki krwi, szacunek „osobisty *JW. Sandomirskiego Skurkowskiego*, czynią mnie bacz- „cznym, nad wyrazami godnego tego kolegi. Wiem do- „brze iż tych powodem mu była gorliwość i przywiązanie „do Ojczyzny, wspominał ten godny poseł, kto wie czy „sejmiki czy sejmy będziemy miewali? Zapewniam go z „mego miejsca iż te zawsze i nieprzerwanie prawem wie- „cznym iak naysolenniey zabezpieczone odprawować się będą. „W tym tylko sejmiki i sejmy różnić się od dawnych bę- „dą, iż na dawnych intryga możnowładzców, przemoc „moskiewska, przewodziły, na przyszłych zaś naszych o- „bradach spokojność, obywatelstwo, wolność i cnota towa- „rzyszyć nam będą. Wnosił także tenże poseł iż konie- „cznie potrzebne są sejmiki 15. Lipca, a to końcem aby- „śmy woli narodu zafiagaęli względem praw świeżo zapa- „dłych, Nie mogę być w tej mierze jedney z *JW. San-* „*domirskim* opinii. Nie lękam się Narodu zapytać o jego „wolą. Wiem iż święte prawa na dniu 3. zapadłe, a na „dniu 5. naysolenniey zawarowane nayıroczytszym będą „dla całego narodu sejmu dzisiejszego upominkiem, lecz „obawiając się w którejkolwiek części Polski, choć naye- „mnieyszey, nieukontentowania iakieby się wznieść mogło, „sprzeciwiam się, żeby teraz sejmiki były. Wyznaczony „wołą wazą *N. Stany* do examinowania zagranicznych in- „teressów, nie są mi tajne nayskrytsze na wolność na ca- „łość mey oyczyzny moskiewskie zamachy. Zdeptana zo- „stała ich partya w polszcze wazym obywatelstwem i po- „gardą którąście ją okryli; oddycha ona ieszcze, i szuka „momentu żeby nazad mogła ułatwić zwrot przemocy mo- „skiewskiej. Bądźcie baczniemi, jeżeli wam swobody i Pra- „wa wasze święte są drogie. Przyjdzie w krotce moment, „gdzie ja wam wyiawię, ile ta potencya statecznie czyni- „ła, żeby się do dawney swey opieki nad nami powrócić „mogła, ile skarbów na to sypała; przyjdzie ten moment „w krotce gdy wam *N. Stany* relacją uczynię z examinu „deputacyi zagranicznych interessów. Ta roztropna ma- „gistratura, przez delikatność nie wystawiała wam, tych „pokątnych zamysłów, które w wielkim ich dzieła zamie- „rze szczerpleyszymi się być zdawały. Nie mogę tedy z „powodów nayszywszego do oyczyzny przywiązania pozwo- „lić, aby dodatek *JW. Sieradzkiego* naznaczający sejmiki na „dzień 15. Lipca był przyjętym; upraszam *JW. Marszałka*, „aby projekt *JW. Poznań* był nam podany bez wszelkiego „dodatku, na który żeby nie zachodziła zgoda proszę o pro- „pozycją ad Turnum.

P. Zambrzycki Nurki: „Różnica o wyznaczenie dnia sey- „mikom deputackim uważa się ztąd: że dotąd Prowincye „koronne wspólnie obierały deputatów, deputaci przenosi- „li się z Piotrkowa do Lublina. Teraz w Lublinie przenie- „siony Trybunał sędzi się, aż ad ultimam xbris. Więc pro- „wincya małopolska nie traci nic, bo następnie mieć bę- „dzie Trybunał od przyszłego maja. Tracić zdaje się pro- „wincya wielkopolska na czasie, zaczynając dopiero w przy- „szłym roku swoy Trybunał, ale chcąc wybierać osoby na „ten Trybunał, gdy się prowincye rozdzielą w sądowni- „ctwie, pytam się, jeżeli prowincya małopolska obierze „swych deputatów dla Trybunału wielkopolskiego? wypa- „dłoby zatym nową ordynacją robić tymczasową, niedogo-

„dnie mieścić czas, i polityczne układy. Przeto z tych „przyczyn proszę *JW. Sieradzkiego*, aby dodatku swego o „tymczasową elekcyą deputatów odstąpić raczył.”

P. Marszałek seym: „Kiedy nie widzę nadziei, aby ko- „niec wniesionej materyi jednomyślność przyspieszyła, gło- „szę propozycją ad turnum = Czyli dodatek *P. Siemienie-* „*go* posła *Sieradzkiego* z oznaczeniem warunku sejmików depu- „tackich dla prowincyow koronnych ma być przyjęty, lub nie! „ma być przyjęty affirmative, nie ma być przyjęty negative. W głośnym wotowaniu znalazło się za przyjęciem affirmative tylko 27. negative zaś za odsunięciem dodatku 85. W se- „kretnym równie wotowaniu większość negativey 79. na „przeciw affirmativey 32. tylko okazała się.

P. Rzewuski Podolski, żąda czytania projektu przez *P. Łęczyckiego*, celem aggracyacyi ofadzonych officerów poda- „nego, a to chcąc nad nim czynić uwagi swoje; lecz gdy „na to czytanie nie zachodzi zgoda, i oświadczenie słyszeć „się daje, że materya ta mieysca w stanach mieć nie może; „mowi *P. Podolski*, kiedy słyszę zaręczenie, że ta materya „tu więcej wprowadzoną nie będzie, na tym przestając, „kończę głos mój.

P. Marszałek seym: kiedy już przez decyzją większości „oznaczonemi zostały dni dla sejmików, wypada potrze- „ba zaradzić, aby obywatele na doczekiwaniu sprawiedliwo- „ści nie szkadowali, do czego stołowny pod tytułem Dekla- „racyi podnoszę projekt dla prowincyow koronnych, a oso- „bny dla *W. X. Lit.* — Czyta *P. Sekretarz* te Deklaracye, „na które po niejakiach poprzedzających kontrowersyach zacho- „dzi zgoda, słowa tego prawa:

Deklaracya tymczasowa względem processow i sądow.

Gdy podług Ustawy Rządowej prawidła wyboru Sędziów „i oznaczenia sądów ziemiankich pierwszej instancyi dotąd nie są „przepisane, przeto my Król wraz z stanami zgromadzonemi chcąc „mieć bieg sprawiedliwości nieprzerwanie dopelniany, stanowimy, „aby sądy dotąd ziemskie i grodzkie w swoich kadencyach w koro- „nie i litwie tym czasem, to jest do dalszey seymu ninieyszego uchwa- „ły, odprawowały się, i sprawy podług dawnieyszych Praw do nich „należące rozsądzały. A że Sejmikom elekcyi deputatów na Try- „bunały i reasumpcyi tychże Trybunałow tak w Prowincyach ko- „ronnych, iako i *W. X. Lit.* ieden czas oznaczyliśmy; w tym zaś „przeciągu kilkomiesięcznym Trybunał w Prowincyi Wielkopolskiej „odbywał się nie będąc; zaczyn iżby w niej sprawiedliwość exe- „kucyi dekrétow i processu wymagająca zwłoki nie cierpiała, de- „klarujemy do dalszey ustawy seymu, aby każdy w Trybunale Ziem- „stwie lub Grodzie process podług prawa Grodzieńskiego Roku 1784. „zupełnie otrzymany mający, zapozwał o uzyskanie dekretu executi- „onis do tego Ziemstwa lub Grodu, pod którego jurysdykcyą do- „bra przekonane exekucyi podległe znajdują się. W sprawach zaś „z sędzią lub sędziami w tych sądach zasiadającymi zachodzących, „wolność stronie zapozwania o dekret executionis do własnego al- „bo poblizszego Ziemstwa czyli Grodu zostawujemy. Przytym z de- „kretow wyżej wymienionych o dodanie pomocy woyskowej prawo „seymu terażnieyszego dopelniane mieć chcemy. Także w przypadku „śmierci, lub postąpienia na wyższy urząd, iako też nie zstępania „którego z sędziów ziemskich lub grodzkich, wolność obywatelom „obrania Surrogata stołownie do uchwały seymu terażnieyszego w „koronie zostawujemy; a to nie dłużej, iak do czasu prawem ozna- „czyć się mianego dla sądow ziemiankich.

Deklaracya tymczasowa względem Kommissyow Cywilno- „Woyskowych Obojga Narodów, i urzędow Ziemskich i Gro- „dzkich w *W. X. Lit.*

Z powodu naznaczonego czasu na obieranie kommissarzow „Cywilno-Woyskowych w dniu 18tym miesiąca Sierpnia, My Król „za zgodą Stanów funkcją Kommissarzow też kommissyie Cywilno- „Woyskowe teraz składających w Koronie i w *W. X. Lit.* do „dnia 18go Sierpnia Roku 1792. przeciągamy, z obowiązkiem i

aby rozkład kompletu na ten czas prorogacji między sobą ułożyli. Również urzędy Ziemiańskie i Grodzkie w W. X. Litt: do czasu obrania sądów ziemiańskich przy zwykłych obowiązkach zachowujemy.

P. Korfak Wileński wnosi projekt w treści: iż punkt o funkcji senatu w konstytucji d. 3. maja umieszczony, nie ma się ściągać do materji, jednomyślnością, albo większością instrukcji w izbie poselskiej zdecydowanych &c.

Król Jmć oświadcza, że sędzi być powinnością powiedzieć, że gdy powołany został wołą narodu do zaprzyśiężenia ustawy d. 3. maja, przyśiągł nie na żart, ale żeby całości jej pilnował, dla tego na najmniejszy uszkodzenie pozwolić nie może, i spodziewa się, że nikt nie pozwoli.

Gdy odgłos powszechny potwierdził to oświadczenie, P. Marszałek sejm: „kiedy słyse wołą stanów, nieośmielę się od- „tąd dać głosu P. Sekretarzowi do czytania podobnych proje- „któw, a teraz in ordine deliberacji uformowany stosownie do „konstytucji projekt o straży przeczyta P. Sekretarz. — Po „przeczytaniu zagajonego projektu, P. Sołtyk Krakowski uwiel- „biwszy prace deputacji konstytucyjnej oświadcza dla niej wdzięczność i podziękowanie, a w końcu głosu zamawia sobie, „aby elekcyja sędziów sejmowych na dniu jutrzejszym poprzedzi- „ła decyzją projektu o sejmie konstytucyjnym. — P. Marszałek „sejm: donosi, że ofiarowane od xcia Kurlandzkiego 4.800. sztuk „broni równego kalibru, aktualnie już oddane zostały. — Sessja „solwowana na dzień następujący.

Z Winnicy d. 28. Maja. Za odebraniem tu u nas wiado- „mości o zapadłej konstytucji ustawy rządowej, palestra ziem- „ska i grodzka wraz z przytomnemi JP Marcinem Rakowskim „poślem do województwa Bractaw: na sejm terażniejszy i innemi „urzędnikami i ziemianami na d. 15. Maja oktawy S. Stanisława „obchodziła radosną pamiątkę pożądaną od wieków epoki popra- „wy formy rządowej, i podźwignienia narodu Polskiego. Po wy- „stuchaney w kościele XX. Kapucynów wotywie przez JX. Cholo- „niewskiego oficyała Bractawskiego, i stosownym do materji ka- „zanin przez X. Kapucyna ordynaryusza, oraz po odśpiewanym „Te Deum, zaproszeni przytomni goście na obiad, przy dawaniu ognia z armat „spełniali zdrowie Najjaśniejszego Pana, Marszałków konfederacji, i Sejmici- „cych stanów. Nazajutrz tenże JP. pośel Bractawski z innemi współ obywatela- „mi stanu szlacheckiego, do 36. osób zapisali się w xiegę mieyską. Po czym „czelowany był magistrat mieyski z przytomnemi obywatelami przez tegoż JP. „Rakowskiego przy brzmieniu muzyce, i radośnych okrzykach, virat Król, virat „konstytucja, i szczęśliwość narodu Polskiego.

Z Wiednia d. 7. Maja. Zdaje się znowu, iż Cesarz „wiernie ugody w Reichenbach zawartej trzymać się pragnie, „i nic z własności Tureckich żądać nie będzie. Dorozumie- „wają się, iż to jest dla ułatwienia z strony Moskiewskiej „statum in quo: można zatym negocjacye w Szyftowie mieć pra- „wie za ukończone, i za przybyciem cesarskim, wszystko „się już do spokojności powróci. — Kurjer przybyły z Szy- „ftowy następującą przywiózł wiadomość. W. Wezyr wzmo- „cniwszy miasto Brailów, 10.000. ludzi, wysłał kilka kor- „pusów przeciw moskalom, którzy po różnych stanowiskach „rozłożeni stali. Turcy dla otwarcia komunikacji miasta „Zakanali, musieli szturmować do okopów Gersét wprzód od „moskalow wziętych. Stało się to d. 14. Kwietnia. Moskale „pod kommandą pułkownika Kirsin, szturm ten z początku „mężnie wytrzymywali, musieli nakoniec większej liczbie „ustompić, opuścić oblężenie Zakanali, i cofnąć się do Bertacz „dla złączenia się tam z wielkim korpusem moskiewskim: kil- „kaset moskali legło na mieyscu, a między niemi wie- „lu oficerów: oprócz niewolników Turcy 19. armat zdo- „byli, tudzież przy Zakanali 30. statków z żywnością dosta- „ło się w ręce zwycięzców. Xiąże Repnin jest w Jassach, i „wydał rozkaz, ażeby wszystkie korpusy ściągnęły się na „jedno mieysce. — Przed kilką dniami mieliśmy wiadomość, „jakoby Moskale w krotce szturm do Brailowa przypuścić mieli, dzisiejsze listy przeci- „wnie donoszą, iż moskale od oblężenia Brailowa odstąpić mieli, i cofnąć się pod Galacz.

Z Berlina 21. maja. Na dniu wczorajszym xże Jablonowski Pośel Króla „Jmci i Rzpłtey Polskiej dawał bal wspaniały, z okazji nowej konstytucji Pol- „skiej dnia 3. maja. Na tym balu, znaydowali się wżylscy ministrowie krajo- „wi i zagraniczni, cała szlachta Berlińska, i xże d'York, syn Króla Angielskiego.

Dalszy ciąg Ustawy Rządowej.

„Straż, czyli Rada Królewska do dozoru, całości, i exeku- „cyi Praw, Królowi dodana, składać się będzie: 1. z Prymasa, iako

„Głowy Duchowieństwa Polskiego, i iako Prezesa Kommissji Edu- „kacyjnej mogącego być wyręczonym w Straży przez pierwszego „ex Ordine Biskupa, którzy rezolucji podpisywać nie mogą. 2. „Z pięciu Ministrów; to jest: Ministra Policji, Ministra Pie- „częci, Ministra Belli, Ministra Skarbu, Ministra do Spraw Za- „granicznych. 3. Z dwóch Sekretarzów, z których jeden Pro- „tokół Straży, drugi Protokół Spraw Zagranicznych, trzymać „będą; obydwa bez votum decydującego. „(reszta potym.)

List do Autorów Gazety Nar: oddany na kantor tejże Gazety. „Mości Panowie!

„Rzetelność i nieparcyalność, są to dwie cnoty, które „zafzczycać powinny każde pismo peryodyczne, a co dopiero „takie, jakim jest Gazeta Narodowa, dla oświecenia iedynie współ- „ziomków, i wystawienia im prawdy, oczyszczonej z fałszu, chwa- „lebnie od Wpanów przedsięwzięta i wydawana — Ze dotąd te za- „lety, zafzczycające wasze osoby, były cechą i waszej gazety; „zapewnia to, powszechne z niej ukontentowanie, a nayo- „cniey, wzgarda zuchwałego i złośliwego piora, nie przefta- „iącego aż dotąd pryskać swym iadem przeciwko waszej użyte- „czney robocie. — Oddawłzy wam i waszemu dziełu sprawiedli- „wość, winną od każdego Polaka, dozwolcie, bym przełożył „wam małą iedną pomyłkę, zdającą się mieć cechę iakoweyś par- „cyalności, którą dostrzegam w gazecie waszej szrodowej pod „Nrem XL. d. 18. Maja z powodów wniesienia na sessji Seymo- „wey przez P. Gieysztorpa pośla Trockiego, ażeby P. Drużyto- „wski, więziony od xcia Radziwiłła wdy Trockiego, został u- „wolnionym, za listem zaręcznym Marszałkow sejmowego i kon- „federacji. — Położywszy głos tego zacnego pośla przeciwko „xciu wojewodzie Trockiemu, należało obok niego umieścić głos „odpowiedni, dowodzący zboczność wniesienia, i okazujący „rzetelną postać całego tego interesu; gdyż jeżeli w czym, to „w materjach dotykających sławę i honor obywatela, pismo pu- „bliczne, iak nayskrupulatniejszą nieparcyalność, z ostrożnością „złączoną, zachować powinno. — Doniosł P. Gieysztorp pośel Tro- „cki, N. stanom (gorliwie w prawdzie, ale zaręczyć można, że „ad malam informationem) iż xże wda Trocki zgwałcił prawo kar- „dynalne, więząc prywatną mocą szlachcica i possesyonata, w „osobie P. Drużyłowskiego, trzymając go w kaydanach, nie chcąc „go dotąd z nich uwolnić, i u sądu stawić. zatym dopraszał „się sądu, i uwolnienia przez zalecenie seymowe. —

„Odpowiedziano mu na to w stanach Rzpłtey: iż nic sł- „szniejszego, jak taka konkluzja, gdyby wniosek zgadzał się „z prawdą: iż Drużyłowski w randze majora prywatney milicji, „będący pod rządem i władzą równie xcia wojewody Trockie- „go, jak xciecia kasztelana Wileńskiego, poddawłszy się pod sub- „ordynacyą dobrowolnie, tej chybiłszy, musiał jej przepisać „podpaść; że nie był więzionym, qua possesyonat, qua szla- „chcic, qua Drużyłowski, ale był aresztowany, qua officer „uchybiający swemu zwierzchnikowi winney subordynacji i po- „słuszeństwa, jako pomocnik do gwałtownego wykonania nie- „prawnych rozkazów, jako na reszcie sługa powstający prze- „ciwko swemu panu. — Rzeczono dalej w odpowiedzi: jaki to „był ten momentalny areszt, i czy miał mieysce w czasie wy- „exagerowanego o nim wniosku w izbie. — Nie przepominano „dodać i tego: iż rozgłoszenie urojonego gwałtu, skutkiem jest „jedynie zwykany i złości; iż wniesienie, dla tego znalazło wa- „gę w stanach, że z cnotliwych ust pośla, i czułości obywatel- „skiej, dotkniętey pozornym niezczęściem, było uczynione: „iż lubo można zapewnić (co później czas odkryje) że Druży- „łowski nie jest więziony; jednak dla dowodu troskliwości Najja- „stanów względem bezpieczeństwa szlachcica od przemocy mo- „żniejszego, zgodzono się na zalecenie Marszałkom, aby pi- „li list do JO. xcia wojewody Trockiego o uwolnienie Druży- „łowskiego. — Tak przełożony interes, w inney cale postaci „stawa w oczach publiczności, inne cale czynią się w umysłach „wrażenia. — Wybaczcie Wpanowie, gdy powiem, iż tak im „należało rzecz tę wystawić. — Zapewniam teraz Wpanów z li- „stów odebranych z Nieświeża i Grodna, iż cały areszt Dru- „żyłowskiego kończył się na odebraniu mu szpady, to jest na „jedynym jego ukaraniu, jako officjera, chybiającego subordy- „nacji. — Respons do JW. i JO. Marszałkow konf: od xcia wo- „jewody Trockiego, i wyrok sprawiedliwego sądu, naylepiey „odkryją winę, i okażą, że czasem i pan, ale zawsze obywa- „tel, może być ofiarą podstępny i złości. — Ufam bezstronności „Wpanów, że list ten umieścicie w naypierwszej gazecie; o „co bardzo proszę. — Antoni Trębicki Pośel Instancki.